

ЧАСТИНА 1

ГЕНЕАЛОГІЯ НАЩАДКІВ

Рідні брати і сестри Тараса, тобто дві сестри – Катерина й Ярина та два брати – Микита і Йосип, дали нащадків, і їхній рід зів'яв і донині.

Шевченко Марія Григорівна (26.01.1819 р.н. – бл.1846 р.с.), сестра Т. Г. Шевченка трирічною осліпла від трахоми. Поет піклувався про неї, допомагав їй матеріально. В листах до рідних часто запитував про неї.

У сім'ї Йосипа народилося семеро дітей: Левко, Іван, Василь, Трохим, Григорій, Митрофан і Андрій. У Микити було четверо дітей: сини Сава, Петро, Прокіп і дочка Ярина. Катерина Красицька мала дванадцятьоро дітей: п'ятеро синів (Максим, Яким, Федір, Семен, Степан) та семеро дочок (Тетяна, Марія, Ганна, Соломія, Федосія, Федора і Олена). Перелік цей можна було б продовжити. Тож зрозуміло, який багатющий матеріал могли б зібрати біографи свого часу в осередку рідних, сусідів, односельців поета. Однак систематичного та глибокого опрацювання такого цінного біографічного матеріалу вчасно не відбулося. А роки проходили, «бігли конем». З життя пішли усі близькі й далекі родичі Шевченка, які знали його особисто, і згадки про нього перейшли до наступних поколінь – онуків і правнуків. Багато фактів стерлося і загубилося назавжди. Біографічні дослідження проводили тільки правнучатий племінник Шевченка по сестрі Катерині Дмитро Красицький, і праправнучка Людмила Красицька. Їхня праця була надрукована в газеті «Літературна Україна» в 1987 році. Дещо нове внесено до біографічних даних поетової родини його праправнуком по брату Йосипу Олександром Відоменком в його книзі «Сумна і радісна Шевченкіана». Нині генеалогічна схема Шеченкового роду досить розгалужена і містить дані про родинний зв'язок із Шевченком понад тисячі осіб. Корінням вона сягає аж сімнадцятого століття по батьковій лінії і губиться в безвісті вже в середині вісімнадцятого століття по лінії Тарасової матері.

Добре відомо, що батько поета був козацького роду, а от про походження матері відомості значно скупіші. Рід же її за батьковою,

Якима Івановича, лінією брав свої витоки з мальовничого Прикарпаття. Можна сказати, від волелюбних, бунтарських за духом предків. Рідних тіток і дядьків по матері та по батьковій у Т. Шевченка було дев'ятеро.

Тарас народився шостою дитиною в сім'ї в 1814 році. Після нього народилися сестри Ярина (1816 р.), Марія (1819 р.) і брат Йосип (1821 р.). І Ярина, і Марія (1824 р.), і Йосип народилися вже в Кирилівці. А сестри Катерина (1804 року народження), Марія (1808 р.), брат Микита (1811 р.) і сам Тарас народилися в селі Моринці.

Географія проживання Шевченкових нащадків надзвичайно широка. Сприяли тому і революція, і війна, інтенсивна урбанізація. Ще племінники Тараса Григоровича та їхні діти залишали батьківський край – хто в пошуках заробітків, хто прагнучи здобути освіту. Багато родичів своєю працею сприяли розбудові самостійної України. Працювали нащадки науковцями, на дипломатичній роботі за кордоном, музикантами, літераторами, вчителями, художниками, інженерами, агрономами, механізаторами, зоотехніками, іхтіологами, лікарями, шахтарями, водіями, бухгалтерами, співаками, хліборобами, працівниками митниці, адвокатами, військовослужбовцями, бібліотекарями... Мешкають вони на території колишнього Союзу, в США, Англії, Австралії, Франції, Польщі, Японії та інших країнах.

Кожне наступне покоління далі і далі відходить від свого знаменитого предка, однак усіх нащадків, як і десятки років тому, об'єднує ім'я Тарасове. Це єднання не просто формальне. Майже всі вони припадали, як і поет, до того вічного животворного джерела, що намагає відчуттям справедливості, гордої нескореності, щирої любові до свого народу. А чимало з них чудово співають, тяжіють до малювання, мають артистичну вдачу, працюють у галузі культури і літератури як професіонали. Ось лише кілька імен тих, хто походить з Шевченкового роду: художники Фотій і Валерій Красицькі, Ганна Чернецова, Яків Шевченко, Микола Лихошва; журналісти Андрій Шевченко, Олександр Лисенко; співачки Валентина Іваненко, Євгенія Яблонська; балерина Наталія Філатова; письменники Дмитро Красицький, Олександр Відоменко; заслужений діяч Російської Федерації академік Людвіг Боярський; поети Людмила Красицька та В'ячеслав Шевченко, Віталій Лисенко; колишній працівник посольства України в Швейцарській Конфедерації Ігор Крижанівський та інші.

Шевченкового цвіту – по всьому світу. Ближчі і дальші родичі всесвітнього генія нині є скрізь: не тільки в Україні, а й у в країнах сусіднього та заокеанського зарубіжжя. І як у крові кожного з на-

щадків є дивовижний ген славетного роду, так незгасимим вогником священної пам'яті (незалежно від їхнього місця народження) зоріє в серцях рідне Тарасове село – колишня Кирилівка (тепер Шевченкове) Звенигородського району Черкаської області. Кожна розповідь, кожнісінький спогад Шевченкових нащадків по-своєму цікаві й повчальні, бо зачіпають струни душі, оживляють неповторний дух минулого, живлять коріння невмирущого роду.

Однією з основних причин мого дослідження є те, що і в науковій, і в науково-популярній, і в художньо-біографічній літературі, і в документальній шевченкіані адекватний, повний родовід Шевченків відсутній.

Мушу зауважити, що здатність до записування спогадів і цікавість до свого родоводу виявилися досить давно у багатьох моїх родичів – Шевченків. Це Дмитро і Людмила Красицькі, Олександр Лисенко, В'ячеслав Шкода, Анатолій Олійник, Олександр Відоменко та інші. Представлена читачеві робота, як на мене, сприятиме створенню повноцінного життєпису роду Шевченків. В Україні генеалогія як система знань не дуже розповсюджена, і особливої поширеності набула лише в останні роки. А які причини байдужості?

Насамперед, винищення людей внаслідок війн, голодоморів, переселення – це те, що змушує родинне дерево ламатися і назавжди губити гілочки в мороці історії.

1632 року київський митрополит Петро Могила доручив парафіяльним священикам вести метрики народжених, одружених і померлих. Відтоді почалося закріплення прізвищ як спадкових родових назв серед широких верств населення України. Прізвища утворювалися від назви місця проживання і походження, індивідуальних ознак (психічних, фізичних), назви постійного заняття (професії). Думаю, не випадково дідові Тараса Шевченка Івану було дано прізвище Швець (враховуючи його вміння шити взуття).

Напевно, не зайвим буде перед викладом власне генеалогії подати загальні відомості про землю, яку сходив Тарас малими босими ногами.